

[Hartvig Frisch.]

Aar til det andet, f. Eks. fra Sukkerroeproduktion til Flæskeproduktion og fra Flæskeproduktion til Sukkerroeproduktion. Man er altsaa klar over, at der kan blive Tale om en Likvidation af en bestemt Produktionsgren her i Landet. Det er paa Baggrund heraf, at Handelsministeren har fremsat sit Lovforslag.

Naar vi da ser paa de 5 Paragraffer, dette Lovforslag indeholder, viser det sig, at det, som Handelsministeren søger Bemyndigelse til, er følgende tre Ting: at regulere Produktionen, at fastsætte Priserne indadtil og at kontrolere al Indførsel. Endvidere foreslaas der nogle Straffebestemmelser, og Lovens Gyldighed foreslaas begrænset til November 1933.

Det er ganske interessant at drage en Sammenligning med den store Debat i 1912 om Statens Overtagelse af Produktionen, en Debat, som adskillige Medlemmer i denne Sal vil huske. Problemerne nu er ganske andre end den Gang. Den Gang var det Problemet om den Værdi, som Aktierne skulde sættes til ved Statens Overtagelse, det var Problemet om, hvorvidt den Beskyttelse, Staten havde givet Sukkerproduktionen, skulde udbetales kapitaliseret til Aktionærerne — det var der virkelig Folk, som paastod. Det, som det nu drejer sig om med Hensyn til denne vældige Produktionsgren, er i Virkeligheden at tage en samfundsmæssig Stilling til Problemet. Alle de juridiske Problemer svinder ind til intet, og der sker i Virkeligheden blot det, at man ligesom med begge Hænder stemmer op ved Mundingens udadtil og indadtil, saa at man behersker det mellem-liggende Stykke — Spørgsmaalet om Aktiernes Pris og alle disse Ting, der spillede saa stor en Rolle tidligere, ligger slet ikke for nu, da vi er kommet ind under de Produktionsforhold, jeg har skitseret i mine foregaaende Bemærkninger.

Naar man nu ser paa Kontraktens Enkeltheder — jeg henviser her til Bemærkningerne til Lovforslaget, hvor der er givet nærmere Oplysninger —, viser det sig, at Handelsministeren har forelagt en Kontrakt, om jeg saa maa sige, som i Virkeligheden er det, der ligger bag ved Lovforslaget, og at man ved denne Kontrakt, der bliver oprettet med de 3 Hovedproducenter, nemlig De danske Sukkerfabrikker, Sukkerfabrikken „Nykjøbing“ og Sukkerfabrikken „Vestsjælland“, giver disse Eneret paa Fremstilling og Raffinaderi. Endvidere maa ingen Import af Sukker, hverken Raasukker eller raffineret Sukker, finde Sted. Og endelig

kommer saa det vigtigste og vanskeligste, nemlig hele Forholdet til Roedyrkerne.

Vi kan jo nok være enige om, at dette andet Forhold, nemlig Forholdet til Fabrikkerne, er meget let at ordne. Det lader sig løse simpelt hen gennem Prisbestemmelse, idet man, naar man eliminerer den udenlandske Konkurrence, om jeg saa maa sige kobler Verdensmarkedet fra, har fuldstændigt Herredømme over Prisen, hvorved man kan lægge hele denne Sag samfundsmæssigt i det bedste Leje. Men det, som er den største Vanskelighed, er naturligvis Forholdet til Roedyrkerne. Man har her naturligvis holdt sig til et lignende Kontraktforhold som det, der hidtil har været gældende for Fabrikkerne, og det er saa afgjort det rigtige. Det hviler paa den aarelange Erfaring, som jeg omtalte før, at man ikke paa Forhaand kan vide noget om selve Raaproduktets Værdi, idet man ikke en Gang kan vide noget om Sukkerindholdet af Raaproduktet, det afhænger af den Sommer, man faar — meget varme Somre giver meget højt Sukkerindhold, men paa den anden Side en daarlig Roe, naar man ser paa Vægten. Der er med Fabrikkerne truffet den Aftale, at der først udbetales Dyrkerne en bestemt Roepris, og den er sat til 1 Kr. 80 Ø. pr. leveret Dobbeltcentner. Ærede Medlemmer vil altsaa se, at hvis man lægger den Pris, der er fastsat for Landet: 32 Ø. til Grund, vil denne faste Roepris betyde mere end, hvad jeg før skitserede (nemlig 5 Gange Melisprisen). Disse 1 Kr. 80 Ø. betyder altsaa faktisk et Tillæg. Men dertil kommer yderligere, at man ved Opgørelsen af det egentlige Udbytte, efter at der er henlagt et saa stort Beløb, som svarer til 5 pCt. af Aktiekapitalen, til Sukkerfabrikkerne, af Resten tillægger Roedyrkerne 55 pCt. i Tantième. Det er klart, at hvor meget det vil blive, hvor stor en Realitet der ligger heri — ja det er et Spørgsmaal, som det er meget vanskeligt at udtale sig om med nogen Sikkerhed, men det er dog i hvert Fald saaledes, at Roedyrkerne ikke stilles ugunstigere end i en hel Række af de senere Aar. Men saa tilføjes der denne meget vigtige Bestemmelse, at af det, der saa bliver oibbage, vil der blive udbetalt til Aktionærerne et Beløb, svarende til 1 pCt. af Aktiekapitalen, medens den eventuelt yderligere Rest helt og fuldt vil tilfalde Roedyrkerne.

Grunden til, at jeg gaar ind paa Spørgsmaalet om, hvor meget der egentlig vil komme til at tilfalde Roedyrkerne, er, at der i Aviserne og rundt om paa Møder,